

«горячей линии» для туристов: создать научный центр по проблемам туризма: оснастить контрольно-пропускные пункты современными автоматизированными системами, что сократит время прохождения контроля и регистрации: отменить консульские сборы, завышение которых является причиной недостаточного посещения туристами Республики Казахстан: максимально упростить процедуру получения въездной визы, сократить все сроки оформления: разрешить регистрацию туристов в туристских фирмах КТА: упростить таможенные процедуры: создать маркетинговую стратегию для продвижения туристского продукта на мировой рынок: разработать программу инвестирования туристских предприятий: определить перспективные для развития въездного и внутреннего туризма зоны, создать реестр туристских маршрутов: упорядочивать систему страхования туристов.

Анализируя изложенное, можно сделать следующие выводы о том, что: в Казахстане еще не созданы эффективная инфраструктура и индустрия туризма: не используются в полном объеме возможности емкого внутреннего туристского рынка и богатых туристских ресурсов: туристская деятельность не стимулирует в достаточной мере создание дополнительных рабочих мест и занятость населения: туризм в Казахстане еще не стал привлекательной инвестиционной отраслью экономики: удельный вес туристских услуг в общем объеме предоставляемых услуг населению составляет всего 0,2%: роль туризма в экономике Казахстана еще весьма незначительна: недостаточно развита система социального туризма.

Таким образом, развитие казахстанского туристского рынка сдерживают: высокое налогообложение, сложные административные формальности, отсутствие государственной поддержки, несовершенный порядок оформления виз (в Казахстане оформление виз значительно дороже по сравнению не только с государствами, имеющими развитую туристскую отрасль, но и с Кыргызстаном, Узбекистаном, Россией.)

Проведенный анализ современного состояния туризма в Казахстане позволил сделать следующие выводы о том, что: в стране еще не созданы эффективная инфраструктуры и индустрия туризма: не используются в полном объеме возможности емкого туристского рынка и богатых туристских ресурсов: роль туризма в экономике еще весьма незначительна: туристская деятельность не стимулирует в достаточной мере создание дополнительных рабочих мест и занятость населения: туризм еще не стал привлекательной инвестиционной отраслью экономики: недостаточно развита система социального туризма.

Литература

1. Каурова А.Д. Организация сферы туризма. Спб.: Герда, 2004.
2. Квартальнов В.А. Туризм: история и современность: Избр. произведения: в 4т. М.: Финансы и статистики, 2002.
3. Браймер Роберт А. Основы управления в индустрии гостеприимства. - М.: Аспект, 1995.

РЫНОКТЫҚ ЭКОНОМИКАДАҒЫ ШАҒЫН КЭСІПКЕРЛІКТІң ДАМУЫНЫҢ МАЦЫЗЫ

ДАНАЕВА Р.С.

Ш^ын кэсшкерлш кандай да болмасын рыноктың экономиканың ажырамас және ілгері дамитын секторы болып табылады. Ол негізінен пайдалы қазбалардың қорларымен қана емес, жетітше білім мен жақашылдық арқылы жетуге болатын жаңа жағдайлардағы орнықты және интенсивді еркендеуге бағытталған.

Ш^ын бизнестеп бухгалтерлік есепке катысты каржы министрлігінің кужаттарын және әдіскерлердің жарияландырымдарын корытындылап, талдайтын болсак шаҒын кәсшкерлш субъектілерінің келесідей міндеттерін атауҒа болады, олар:

- зац және нормативтж базаны жетілдіру;
- есептік регистрлерді жеңілдету және Үйлестіру;
- кужат айналымын жетілдіру және бухгалтерлік кужаттардың санын азайту;
- есептілік формаларын кыскарту;
- мемлекеттік органдар Үшін акпарат кезі болмайтын баптарды алып тастау және баптарды ауқымды ету есебшен балансты жеңілдету;
- салык салуды жеңілдету, бул ез кезегште бухгалтерлерде салыктарды есептеу және кайта есептеу бойынша жумыстарды болдырмауҒа мүмкіндік береді.

ЖоҒарыда аталҒандар казіргі кезде неізіп мшдеттер болып табылады. Эрине міндеттер анаҒурлым кеп әрі терец, мунда ец алдымен біздің еліміздегі бухгалтерлік есепті реформалау міндетін ескерген жен.

Рыноктык катынастардың дамуы шаҒын кәсіпкерліктің ^азакстанда да калыптасыуна жаҒдай туҒызды. Бірақ элемдегі елдердің кебісінде ол жалпы ішкі енім, улттык табыстың есуіне және жумысбастылыкка ауқымды Үлесін косса,отандык экономикада бүгінгі ^нге дейін айтарлықтай керініс таппады.

Ш^ын және ірі кәсіпорындардың кызмет ету аясы ерекшеленеді. ШаҒын фирмалар анықталҒан рынок сегментіндегі тутынушылардың кажеттіліктерін канаҒаттандыратын енімдерді усақ партиялармен шыҒаруҒа, ендіріс калдыктарын және кайталама шикізаттарды колдануҒа, сондай-ак жекеленген тутынушылармен жумыс жасауҒа бейімделеді. Эзгеше кызметтерді орындау аркылы шаҒын және ірі кәсіпорындар бірін-бірі толықтырады деуге болады. Сондықтан олардың арасындағы тікелей бәсекелестік бар екенді туралы айту зацсыз. ШаҒын бизнес езішц орнын рыноктың ірі бизнеске караҒанда тиімді болатын кызмет ету аясында ез орнын алады. БуҒан біріншіден сауданы, сервистік кызмет керсету, материалдармен кызмет ету және таҒы баскаларды жаткызуҒа болады. Элемдік тәжірибе рыноктың экономикасы дамыҒан елдердің езішде де шаҒын кәсіпкерлік халык шаруашылығының дамуына, элеуметтік мәселелердің шешілуіне, жумыспен камтылҒандардың санының есуіне айтарлықтай эсер ететшш сенімді түрде куәлэндырады.

Сондай-ак, шаҒын кәсіпкерлік сауыккан бәсекелі орта куруы, каржы рыногын жандандыруы, ірі бизнестің дамуына бастама беруі және бүгінгі барлардың ауқымын кеңейтуі мүмкін. ДамыҒан елдерде шаҒын кәсіпкерлік, сайып келгенде, кез-келген ірі бизнестің негізі деп, елдеріне есеп беруде, себебі кез-келген ірі кәсіпорын екі адамның алҒашкы аздаҒан капиталымен ез юш бастау идеясынан туындайды.

Республикада шаҒын және орта бизнес субъектілерінің келемшщ жоҒарлау Үрдісі жоҒары болҒанымен, аймактар бойынша карастыратын болсак, олардың саны айтарлықтай емес, және кәсшорындардың кебісі саудасаттыкпен айналысады.

Сондай-ак, шаҒын кәсшкерлш ^азакстанның шаҒын және орташа калаларының жумыс істеу негізі болып, ол жердщ турҒындарына туратын жерлерінің қасынан жумыс табуҒа жол ашудың ец арзан әдісі деп айтуҒа болады. Сонымен катар, ол негізінен жергшкп рынокка баҒытталатын болҒандыктан, оны колдау сол аймақтың ерекшеліктеріне байланысты ец алдымен аймақтык децгейде жүзеге асырлуы тиіс.

ШаҒын бизнесті колдаудың инфракурлымын куру-максатты аймақтык саясаттың басты элеметтершщ бірі болып табылады. Инфракурлым - бул жецшдш жаҒдайымен шаҒын кәсшкерлш субъектілеріне кемегін тигізетін кызмет керсетуші объектілердің жиынтығы түрінде керінеді.

Рыноктың инфракурлымның дамыҒан желісіишаҒын кәсіпкерлікті колдаудың неізіп кыры болып табылады. Ш^ын бизнес табысты дамуы Үшін болашакка біріцҒай уйымдастырушылык-технологиялык жүйеге біріктіру максатында аймактағы инфракурлымның барлык элементтерін калыптастыруды жүзеге асыру кажет.

Со^ы жылдардағы республикадағы экономикалық есу серпіндері негізінен кен ендіру өнеркәсібінің дамуымен байланысты. Соған байланысты мемлекет деңгешінде экономикалық саясаттағы басымдылықтарды ауыстыру және Қазақстан экономикасын эртараптандыру бойынша белсенді шаралар қабылдау туралы міндеттер қойылып отыр. Аталған міндеттер ресми түрде жарияланған 2003-2015 жж. ҚР индустриалдық-инновациялық даму Стратегиясына сәйкес жүзеге асырылады, ондағы негізгі мақсат, ол Қазақстанның элемдегі бәсекеге барынша қабілетті елу мемлекеттің қатарына қосылумен жоғары қосыгетан қуны бар жаңа ендірістерді дамыту болып табылады. Аталған стратегиялық мақсаттарды жүзеге асыруда ендірістің эрі қарай дамуы үшін қажетті, халық тұтынатын тауарлар ендіруді молайту, оларға керсетілетін қызмет түрлерін кебейту, сондай-ақ жұмыссыздықты жоқтың және Ғылыми - техникалық дамуды жылдамдататын шағын кәсіпкерлікке кеп мән берілді.

Орын алып отырған жағдай Қазақстанда шағын кәсіпкерлік қызметінің белсенді дамуы үшін жаңа бағыттар мен механизмдерді іздеу керектігін білдіреді. Бул элемдік шаруашылық жүйесіне кіру жағдайында шағын кәсіпкерлік субъектшершің қабілеттілігін жоғарлатуға және неғырлым экономикалық элеуетш толық жүзеге асыруға мүмкіндік беретін шаруашылық қызметтің институционалдық-қуқықтық жағдайын қалыптастыратын институционалдық органы терең зерттеуді талап етеді.

Қазақстанда жүргізіліп жатқан реформалар арнайы эзірленген стратегиялар мен бағдарламаларда іске асыру арқылы экономикалық дамуды қамтамасыз етіп келеді. Бул жағдайда мемлекеттік социализмнен рыноктық типт элеуметтік-рыноктық экономикаға көшу экономикалық қатынастардың өзгеруіне және жаңа институционалдық органың қалыптасуына сәйкес келеді.

Рынок типт институттарды қуруда тәжірибенің болмауы, олардың сапасында керініс табады. Шаруашылық жүргізудің жаңа жағдайларында элі де болса, эюмшік жүйенің эсері сезіліп отырды. Институалдық ортадағы орнықтылық пен «стандарттардың» болмауы кәсіпкерлерге ендірістік секторда узак мерзімді стратегиялар жасауға мүмкіндік бермейд^ сонымен қатар кәсіпкерлер қажетті ережелерді сақтау мен тиісті құрлымдардың қызметше ақы телеу үшін баға туралы қажетп ақпараттарды ала алмайды. Яғни шағын кәсіпкерліктің институционалдық ортасының ережелері мен амалдардың бір белігі олардың қызметшің шегіні кеңейтетін болса, екінші жағы- олардың мүмкіндіктерін азайтады. Нәтежесінде экономикада бейресми қатынастардың орын алуы байқалады. Сондықтан да тек қана шаруашылық субъектілері арасында қалыптасқан байланыс формалары мен қызметтердің үйлестіру тетбі түрінде керінген экономикалық жүйенің жаңа институционалдық құрылымын қуратын тиімді рести және бейресми институттардың құрылуы шағын кәсіпкерліктің тұрақты дамуына оқтайлы жағдайлардың бар екендігін қуэландырады.

Шағын кәсіпкерліктің бәсекеге қабылеттішпн екі жақты қарастыруға болады біріншісін, бул компанияның нақты және элеуетл қабілеттілігі, сондай-ақ олардың анықталған жағдайларды жобалауға, дайындауға мүмкіндіктері. Екіншісін, олардың ұсынған тауарлары бәсекелестердің тауарларына қарағанда тұтынушыларды кебірек қызықтыруы тиіс.

Шағын кәсіпкерліктің бәсекеге қабылеттішпн оның ендіретін тауарларының (қызметтерінің) бәсекеге қабылеттішпен тікелей байланысты болып табылады.

Ш^ын кәсіпкерліктің қызмет етуінің жағдайын кебінесе мемлекет мемлекеттік реттеу тетіктері және қолдау арқылы қалыптастырып отырады. Яғни, шағын кәсіпкерлік субъектілерінің бәсекелютш қабілеттілігіне тек қана микроэкономикалық факторлар тана емес, сонымен қатар макроэкономикалық факторлар эсер ететш керуге болады. Оларға: нормативтік-қуқықтық негіз, шоғырлану жағдайлары, валюталардың айырбас бағамы, ірі және орта бизнеспен байланысты.

Отандық кәсіпкерлік ішкі рынокта өзіндік орнын ұстап қалып, әрі әр түрлі элементтік рыноктарға кіру үшін анықталған бәсекелестік артықшылықтарға ие болуы тиіс, олар шығындар бойынша және сараламалы артықшылықтар .

Біріншісі ендірістік қуат келімі мен арзан ресурстарға қол жетізумен байланысты болса, екіншісі- бренттер, ендірістік технологиялар, маркетинг пен сервис есебінен қамтамасыз етіледі.

Бүгінгі басқа аймақтардағы және элемент елдерше компаниялармен тиімді жұмыс жасау жедел аппарат алмасусыз мүмкін емес және де тек қана аппараттық технологиялармен жоғары деңгейде қамтылу тиімді бизнес дамытудың кепілі болып саналады. Соның ішінде электронды сауда да Үлкен мүмкіндіктер ашады. Бірақ бұл да виртуалды элементтегі «ойын ережесі» жүйесін анықтауда белгілі мәселелерді туындатады, ол үшін электронды қатысушылардың арасында анықталған нормалар мен ережелерді, яғни нақты Қазақстанда бұл теңдеуде құқықтық актілердегі қажет.

Резюме

В статье рассматриваются роль и значение развития малого предпринимательства в рыночной экономике.

Қолданылатын негізгі әдебиеттер тізімі

1. «Жеке кәсіпкерлік туралы» ҚР Заңы 19.06.97.
2. «Шағын кәсіпкерлік мемлекеттік қолдау туралы» ҚР Заңы 19.06.97.
3. «Өндірістік кооператив туралы» ҚР Президентінің Жарлығы 04.10.95.
4. «Шағын кәсіпкерлік субъектілерінің есебі мен есеп беруі» Бухгалтерлік есеп стандарттары Б.б.-1998- №16

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЭКОНОМИКАСЫНДАҒЫ ШАҒЫН ЖӘНЕ ОРТА БИЗНЕСТІҢ РӨЛІ

ЖАСАҚБАЕВА А.Е.

Элементтік тәжірибе шағын және орта бизнестің экономикадағы рөлі бағалауға келмейтіндей жоғары екенін көрсетіп отыр. Ал мемлекет емірінің барлық салаларына әсерін тигізеді: жұмысшылар саны бойынша, өндірілетін тауарларының келімі бойынша, орындайтын жұмыстары мен көрсететін қызметтері бойынша жекелеген елдерде шағын және орта бизнес субъектілері маңызды рөл ойнайды. Экономика үшін шағын кәсіпорындардың толықтай қызметі оның икемділігін артырып, маңызды сурақтар болып табылады. Тіпті шағын және орта бизнестің даму деңгешіне байланысты, мамандар елдердің өзгермелі экономикалық жағдайға бейімделу мүмкіндіктерін жақсартады. Қазақстан үшін шағын бизнестің қалыптасуы жоғары дамыған қоғамға, жоғары дамыған экономикаға өтетін кепіл болуы қажет. Киыншылықтар мен сәтсіздіктерге қарамастан шағын және орта бизнес дамуында, экономикалық, әлеуметтік, ғылыми-технологиялық мәселелерді шеше отырып қарқын алуға. Шағын және орта бизнес дамыту келесі мәселелерді шешеді:

- қоғамның және халықтың қажеттіліктерін жақсы қанағаттандыруға мүмкіндік береді, өркениетті бәсекелестік нарықтық қатынастардың қалыптасуы;
- ассортиментті кеңейтіп және тауарлар мен қызметтердің сапасының артуы. Тұтынушылардың қажеттіліктерін қанағаттандыруға ұмтылу арқылы, шағын бизнес қызмет көрсету мен өнім сапасының артуына мүмкіндік туғызады;
- тауарлар мен қызметтердің нақты бір тұтынушыларға жақындауы;
- экономиканың құрылымдық өзгеруіне әсер ету. Шағын кәсіпкерлік экономикаға өтімділік, икемділік береді;